

**KURATORIUM OŚWIATY
w Gorzowie Wlkp.
Wydział Nadzoru Pedagogicznego**

**Wspomaganie
szkół i placówek nadzorowanych przez Lubuskiego Kuratora
Oświaty – analizy ilościowe i jakościowe wyników sprawowanego
nadzoru pedagogicznego za okres XII - II
roku szkolnego 2016/2017**

Gorzów Wlkp., 15 marca 2017 r.

Spis treści

1. Ewaluacja zewnętrzna	3
Analiza ilościowa przeprowadzonych ewaluacji zewnętrznych w okresach: IX-II roku szkolnego 2016/2017.....	3
Analiza ilościowa i jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w szkołach podstawowych w okresie XII-II roku szkolnego 2016/2017.....	3
Analiza ilościowa i jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w gimnazjach w okresie XII-II roku szkolnego 2016/2017.....	8
Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w liceach ogólnokształcących w okresie XII-II roku szkolnego 2016/2017	10
Analiza jakościowa i ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w technikum w okresie XII-II roku szkolnego 2016/2017.....	16
Analiza ilościowa i jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w zasadniczej szkole zawodowej w okresie XII-II roku szkolnego 2016/2017.....	22
Analiza ilościowa i jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w technikum w okresie XII-II roku szkolnego 2016/2017.....	21
2. Kontrole przewidziane w planie nadzoru pedagogicznego.....	25
Analiza ilościowa przeprowadzonych kontroli przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego w okresach: IX-II w roku szkolnym 2016/2017.....	25
Analiza jakościowa wyników kontroli przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego przeprowadzonych w okresie od 1 grudnia 2016 do 28 lutego 2017 r.....	25
3. Kontrole w trybie działań doraźnych.....	26
Analiza ilościowa przeprowadzonych kontroli w trybie działań doraźnych w okresie: XII-II w roku szkolnym 2016/2017.....	26
Analiza jakościowa wyników kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych w okresie od 1 grudnia 2016 r. do 28 lutego 2017 r.	27

**Analiza ilościowa
przeprowadzonych ewaluacji zewnętrznych w okresach:
IX-II roku szkolnego 2016/2017**

Rodzaj ewaluacji	Plan	Przeprowadzone ewaluacje zewnętrzne									
		IX-XI		XII-II		III-V		VI-VIII		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Całościowa	6	5	84	1	16					6	100
Problemowa w zakresie MEN	24	10	42	11	46					21	88
Problemowa w zakresie LKO	16	0	0	16	100					16	100
Razem	46	15	33	28	61					43	94

**Analiza ilościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 12 szkołach podstawowych
w okresie XII - II roku szkolnego 2016/2017**

Lp.	Szkoła/placówka spełniania/nie spełnia wymagań	spełnia		nie spełnia			
		Nazwa wymagania		liczba	%	liczba	%
		liczba	%	liczba	%		
1.	Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów	1	100	-	-		
2.	Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się - LKO	5	100	-	-		
3.	Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej	1	100	-	-		
4.	Uczniowie są aktywni	1	-	-	-		
5.	Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne MEN	6	100	-	-		
6.	Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji - MEN	6	100	-	-		
7.	Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych	1	100	-	-		
-8.	Promowana jest wartość edukacji	1	100	-	-		
9.	Rodzice są partnerami szkoły lub placówki	1	100	-	-		

10.	Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju	1	100	-	-
11.	Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych - LKO	5	100	-	-
12.	Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi	1	100	-	-

Ewaluacja problemowa w szkołach podstawowych prowadzona była w zakresie dwóch wymagań (5,6) wskazanych przez MEN w 6 szkołach. Wszystkie badane szkoły wskazane przez MEN spełniają wymagania na poziomie podstawowym: *Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne, Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji*. W 5 szkołach podstawowych została przeprowadzona ewaluacja problemowa w zakresie dwóch wymagań (2,11) wskazanych przez LKO. Wszystkie badane szkoły wskazane przez LKO spełniają wymagania na poziomie podstawowym - *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się, Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych*.

W 1 szkole podstawowej prowadzona była ewaluacja całościowa. Wszystkie wymagania zostały spełnione na poziomie podstawowym.

**Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych problemowych przeprowadzonych
w 12 szkołach podstawowych w okresie XII - II roku szkolnego 2016/2017**

Wymaganie 5: Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne MEN

W szkołach podejmowane są działania wynikające bezpośrednio z potrzeb dzieci, nauczyciele zapewniają dzieciom poczucie bezpieczeństwa psychicznego i tworzą atmosferę szacunku i zaufania. Zwracają się do dzieci po imieniu, pomagają im w razie trudności, chwalą za aktywność i dobre odpowiedzi oraz zachęcają do pracy. Uczniowie w większości mają poczucie bezpieczeństwa, istnieją jednak pewne obszary wymagające poprawy. Dzieci największym zaufaniem darzą wychowawców, relacje między uczniami a pracownikami szkół są oparte na zaufaniu i szacunku. Zasady zachowania w szkołach są uzgadniane i tworzone przy współudziale uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły oraz w pełni przez nich przestrzegane. W szkołach występują pojedyncze przypadki dyskryminacji wśród uczniów, które zdarzają się na poziomie klas. Nauczyciele na każde przejawy dyskryminacji podejmują adekwatne i skuteczne działania, na bieżąco reagują na przejawy

nietolerancji i konflikty rówieśnicze. W szkołach analizy realizowanych działań wychowawczych i profilaktycznych dokonywane są dwa razy w roku oraz na bieżąco w miarę pojawiających się potrzeb i ewentualnych trudności.

Wymaganie 6: Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji – MEN

Szkoły diagnozują sytuację edukacyjną i rodzinną uczniów i organizują różnorodne formy wsparcia. Diagnozy przeprowadzane są przez: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, wychowawców, nauczycieli przedmiotu, pedagoga szkolnego. Diagnozy te oparte są na wywiadach z rodzicami lub opiekunami prawnymi, rozmowach z uczniami, analizie opinii i orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej, obserwacjach, konsultacjach z rodzicami. Nauczyciele na podstawie diagnoz realizują zalecenia PPP, planują prace z dzieckiem oraz wyrównywanie szans i rozwijanie zdolności. W szkołach organizowane są zajęcia pozalekcyjne dostosowane do zainteresowań dzieci. w szkołach podstawowych mała grupa uczniów nie uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych spowodowane jest to dojazdami lub innymi zajęciami pozaszkolnymi. Nauczyciele wykorzystują na zajęciach lekcyjnych różne formy indywidualizacji procesu edukacyjnego, które umożliwiają każdemu uczniowi odniesienie sukcesu na miarę jego możliwości. Szkoły dokonują diagnozy różnego rodzaju problemów, występujących u uczniów zwraca uwagę na udzielanie im pomocy w przezwyciężaniu trudności, wynikających z ich sytuacji społecznej. Najczęściej występujące problemy społeczne to: niewydolność wychowawcza rodzin, trudna sytuacja materialna, niskie aspiracje edukacyjne rodziców, alkoholizm, przemoc w rodzinie.

Wymaganie 2: Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się – LKO

Nauczyciele podczas planowania procesów edukacyjnych biorą pod uwagę bieżącą obserwację ucznia, wyniki diagnoz, możliwości psychofizyczne, potrzeby rozwojowe uczniów oraz zalecenia zawarte w opiniach i orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznej. W zależności od potrzeb uczniów i ich aktywności dostosowują oni metody pracy na lekcji. Nauczyciele zachęcają do rozwijania zainteresowań, organizują ciekawe zajęcia, udzielają pochwał i wskazówek do dalszej pracy, umożliwiają samodzielne działanie oraz dbają o dobrą atmosferę. Uczniowie znają cele lekcji i wiedzą, po co się uczą, jednakże tylko część nauczycieli tworzy warunki do odkrycia przez uczniów wymagań/kryteriów. Nauczyciele najczęściej udzielają wskazówek, jak poprawić prace/zadanie, wymieniają dobre elementy zadania oraz wskazują, co wymaga doskonalenia oraz oceniają ich zgodnie z przyjętymi w szkole zasadami. Nauczyciele chwala uczniów i przekazują im dobre komunikaty, dzięki czemu nie boją się powiedzieć na lekcji, że czegoś nie rozumieją. Na lekcjach występuje motywująca i budująca atmosfera pozytywnych wzmocnień, uczniowie bez obaw udzielają odpowiedzi i prezentują wyniki własnej pracy. Nauczyciele najczęściej wskazują uczniom jak zapamiętywać ważne informacje, rzadziej: jak powtórzyć ważne treści, robić przydatne notatki, znajdować najważniejsze informacje i wykorzystywać mocne strony uczenia się. Uczniowie mają rzadką możliwość powiązania różnych dziedzin wiedzy i lepszego rozumienia świata, odwołują się do wiedzy przedmiotowej i doświadczeń pozaszkolnych i wiedzy z innych przedmiotów. Nauczyciele rzadko stwarzają możliwości odwoływania się

do aktualnych wydarzeń w Polsce lub na świecie. Uczniowie mają niski wpływ na przebieg lekcji, decydują o tempie swojej pracy, występują sytuacje, w których uczniowie prezentowali swoje opinie lub inicjatywy, a nauczyciele akceptowali pomysły uczniów i wykorzystywali je do pracy na lekcji. Nauczyciele zachęcają uczniów do wyrażania opinii jak będą uczyć się na lekcji. Powszechnie natomiast uzgadnia się z nimi terminy sprawdzianów. Nauczyciele tworzą sytuacje do uczenia się od siebie nawzajem. Realizowane nowatorskie rozwiązania mają wpływ na wszechstronny rozwój uczniów, w tym podnoszenie jakości kształcenia. Uczniowie są świadomi tego, że ich sukcesy w największym stopniu zależą od ich własnego zaangażowania w proces uczenia się, ich zdolności i czasu, jaki poświęcają na naukę, jednocześnie doceniają wsparcie, jakie otrzymują ze strony nauczycieli.

Wymaganie 11. Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych - LKO

Szkoły systematycznie analizują wyniki sprawdzianu oraz prowadzą ewaluację wewnętrzną o tematyce zgodnej z potrzebami szkoły, formułowane są wnioski i rekomendacje do dalszej pracy, a podejmowane działania są monitorowane i modyfikowane, tak aby uczniowie mogli doskonalić swoje umiejętności i osiągać sukcesy edukacyjne. Nie wszyscy nauczyciele wykorzystują w swojej pracy zawodowej wyniki badań zewnętrznych, co umożliwiłoby im kreatywne ich zastosowanie zarówno w planowaniu procesu dydaktycznego jak i bezpośredniej pracy z uczniami.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Organizacja procesów edukacyjnych w szkołach oparta jest na analizie wyników egzaminu zewnętrznego, ewaluacji wewnętrznej.
- Nauczyciele podejmują działania motywujące dzieci do pracy, a także sprzyjają aktywności i zaangażowaniu wszystkich uczniów.
- Uczniowie wiążą wyniki w nauce z własnymi działaniami oraz dostrzegają ich znaczenie w planowaniu przyszłości.
- W szkołach panuje atmosfera sprzyjająca nabywaniu przez dzieci wiadomości i umiejętności wynikających z podstawy programowej.
- Nauczyciele przestrzegają ustalonych zasad i kryteriów oceniania
- Uczniowie czują się w szkołach bezpiecznie i mają zapewnione warunki do rozwoju.
- Nauczyciele podejmują działania wychowawcze i profilaktyczne adekwatne do sytuacji dzieci i zapobiegają dyskryminacji.
- Szkoły systematycznie rozpoznają możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe uczniów, co umożliwia indywidualizację nauczania i udzielania odpowiedniego wsparcia w sytuacjach trudnych.

Słabe strony:

- Uczniowie mają niewielki wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się.
- Wiele szkół nie prowadzi badań losów absolwentów, co nie sprzyja w podejmowaniu decyzji prorozwojowych.
- Podczas organizacji procesów edukacyjnych nie wszystkie szkoły wykorzystują wyniki badań zewnętrznych.
- W procesie edukacji nauczyciele rzadziej wiążą wiedzę z życiem współczesnym.

Rekomendacje:

Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie:

- wykorzystywania w pracy pedagogicznej wyników badań zewnętrznych innych, niż wyniki sprawdzianu szóstoklasisty.
- wykorzystywania aktywności i zaangażowania uczniów w procesie edukacyjnym.
- przeprowadzania badań losów absolwentów i wykorzystywania wyników w pracy edukacyjnej.
- stosowania metod aktywizujących podczas procesów edukacyjnych.

Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 4 gimnazjach w okresie XII - II roku szkolnego 2016/ 2017

Lp.	Szkoła/placówka spełniania/nie spełnia wymagań				
	Nazwa wymagania	spełnia		nie spełnia	
		liczba	%	liczba	%
1.	Szkoła lub placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów	-	-	-	--
2.	Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się - LKO	1	25	3	75
3.	Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej	-	-	-	-
4.	Uczniowie są aktywni	-	-	-	-
5.	Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne	-	-	-	-
6.	Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji	-	-	-	-
7.	Nauczyciele współpracują w planowaniu i realizowaniu procesów edukacyjnych	-	-	-	-

8.	Promowana jest wartość edukacji	-	-	-	-
9.	Rodzice są partnerami szkoły lub placówki	-	-	-	-
10.	Wykorzystywane są zasoby szkoły lub placówki oraz środowiska lokalnego na rzecz wzajemnego rozwoju	-	-	-	-
11.	Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych - LKO	4	100	-	-
12.	Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi	-	-	-	-

Ewaluacje problemowe w gimnazjach prowadzone były w zakresie dwóch wymagań, wskazanych przez LKO (4 szkoły), *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się(2); Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych (11.)* W trzech szkołach wymaganie: *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się nie zostało spełnione na poziomie podstawowym. We wszystkich szkołach 11 wymaganie zostało spełnione na poziomie podstawowym.*

**Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych problemowych przeprowadzonych
w 4 gimnazjach w okresie XII - II roku szkolnego 2016/ 2017**

Wymaganie 2: Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się

Podczas lekcji widoczna jest aktywność nauczyciela, działania nauczycieli okazują się jednak mało skuteczne, w ocenie uczniów zarówno tematy lekcji nie są podane w sposób interesujący, jak i metody i formy pracy nie zachęcają do uczenia się. Uczniowie chętnie wykonują polecenia, zadania i ćwiczenia, natomiast w mniejszym stopniu wykazują własną aktywność oraz własne propozycje rozwiązań. Na większości lekcji przedstawiane cele, natomiast brakuje określonych oczekiwań, które pomogłyby uczniom osiągnąć wyznaczony cel, a tym bardziej dokonać samooceny tego czego się nauczyli. Nauczyciele przekazują informację zwrotną uczniom, najczęściej w postaci krótkiego ustnego komentarza do wypowiedzi ucznia lub rozwiązywanego przez niego zadania, jak poprawić pracę lub zadanie, w mniejszym stopniu wymieniają dobre elementy ich pracy. Nauczyciele przestrzegają przyjętych zasad oceniania, uczniowie często wiedzą jak pracować, żeby nadrobić zaległości i w jaki sposób mogą się rozwijać. Nie na wszystkich zajęciach widoczna jest atmosfera, która

pomaga uczniom uczyć się. z Nauczyciele motywują i budują atmosferę poprzez stosowanie pozytywnych wzmocnień, jednak poziom niezadowolenia uczniów z postaw nauczycieli, jeśli chodzi o jednakowe traktowanie uczniów czy wyśmiewanie uczniów przez uczniów jest nie zadawalający. Mało powszechnym zjawiskiem w szkołach jest dawanie przez nauczycieli wskazówek jak znajdować i zapamiętać ważne informacje, jak robić przydatne notatki czy znaleźć sposób skutecznego uczenia się i dochodzić do wiedzy czego się nauczyłem. Uczniowie mają możliwość łączenia różnych dziedzin wiedzy i doświadczeń zarówno na zajęciach lekcyjnych jak i pozalekcyjnych. Uczniowie najczęściej mają możliwość odwołania się do doświadczeń pozaszkolnych, w mniejszym stopniu do wiedzy przedmiotowej, wiedza z innych przedmiotów, a także aktualnych wydarzeń krajowych i zagranicznych. Obserwacje zajęć ukazują, że uczniowie mają bardzo ograniczony wpływ na przebieg lekcji, bowiem jedynie na pojedynczych jednostkach zaobserwowano wpływ uczniów na: tempo pracy, zadania do wykonania czy wybór stosowanych materiałów i treści. Nie mają wpływu na przebieg procesu uczenia się, a ich aktywność w największym stopniu dotyczy organizacji imprez i uroczystości szkolnych. Uczniowie czują się odpowiedzialni za własny rozwój, podkreślają zależność osiągnięć szkolnych od ich zaangażowania oraz czasu, jaki poświęcają na naukę, uzdolnienia oraz atmosfera panująca w klasie.

Wymaganie 11: Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych – MEN

Szkoły na podstawie wniosków z analizy wyników egzaminu gimnazjalnego, w mniejszym stopniu z ewaluacji wewnętrznej, podejmują działania, które przyczyniają się do podnoszenia jakości procesów edukacyjnych. Zgodnie z wnioskami, nauczyciele podczas swoich lekcji podejmują użyteczne działania polegające głównie na wprowadzeniu większej liczby odpowiednich ćwiczeń oraz stosowania metod pracy ułatwiających uczniom opanowania określonych umiejętności. Wyniki ewaluacji wewnętrznej są zapisywane w raportach, ale w niewielkim stopniu są znane nauczycielom. Działania realizowane na podstawie wniosków z analizy wyników egzaminu gimnazjalnego i ewaluacji wewnętrznej są systematycznie monitorowane i analizowane, a wnioski wykorzystywane do modyfikacji. Szkoły wykorzystują badania zewnętrzne do doskonalenia i modyfikowania pracy, prowadzą badania wewnętrzne dotyczące najczęściej: pomocy psychologiczno-pedagogicznej, diagnozy osiągnięć, procesu edukacyjnego, zewnętrznego postrzegania szkoły, skuteczności działań wychowawczych i losów absolwentów. Podstawą tych badań są potrzeby szkoły w zakresie: realizacji priorytetów państwa dotyczących edukacji, dbałości o sukces dydaktyczny uczniów, modyfikowania wynikowych planów pracy, aktualizacji programów wychowawczego i profilaktycznego i dostosowania ich do potrzeb.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Szkoły podejmują różnorodne działania, wspierające uczniów w przezwyciężaniu trudności.
- Nauczyciele podejmują szereg nowatorskich rozwiązań w ramach organizacji i realizacji procesów edukacyjnych.

- W wyniku analiz egzaminów gimnazjalnych i ewaluacji wewnętrznej, szkoły wypracowują wnioski i rekomendacje, które są wdrażane w ramach obowiązkowych i dodatkowych zajęć dydaktyczno - wychowawczych.
- Szkoły monitorują i analizują skuteczność wdrażanych działań, a wnioski wykorzystują do modyfikacji planów pracy.
- Nauczyciele przestrzegają ustalonych zasad i kryteriów oceniania.

Słabe strony:

- Atmosfera uczenia się na lekcji nie motywuje uczniów do aktywności.
- Stosowane przez nauczycieli metody i formy pracy nie zachęcają do uczenia się.
- Uczniowie mają niewielki wpływ na sposób organizowania i przebieg procesu uczenia się.
- W szkołach rzadko stosuje się zadania edukacyjne, które umożliwiają uczniom uczenie się od siebie nawzajem.
- Nauczyciele nie podejmują działań, które umożliwiają uczniom poznanie kryteriów osiągnięcia celów lekcji.

Rekomendacje:

Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie:

- stosowania metod i form pracy na lekcjach sprzyjających uczeniu się uczniów umożliwiających im wpływanie na przebieg zajęć i działania w zespole,
- stosowania różnych sposobów motywowania uczniów do uczenia się,
- udzielanie pełnej informacji zwrotnej na każdym etapie uczenia się,
- wykorzystywania wiedzy aktualnej wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii i nauk pokrewnych w pracy z uczniem.

Analiza ilościowa wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 3 liceach ogólnokształcących w okresie: XII– II roku szkolnego 2016/ 2017

Lp.	Szkoła spełniania/nie spełnia wymagań				
	Nazwa wymagania (MEN)	spełnia		nie spełnia	
		liczba	%	liczba	%
1.	Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.	1	-	-	-
2.	Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.	1	-	-	-
	Nazwa wymagania (LKO)	spełnia		nie spełnia	

		liczba	%	liczba	%
1.	Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się	1	-	1	-
2.	Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych	1	-	1	-
	Razem	4	-	2	-

Ewaluacje zewnętrzne problemowe w liceach ogólnokształcących były prowadzone: 1) w zakresie dwóch wymagań wskazanych przez MEN (wymaganie 5 i 6 w cz. II załącznika do rozporządzenia MEN z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań dla szkół i placówek) - w 1 szkole; 2) w zakresie dwóch wymagań wskazanych przez LKO (wymaganie 2 i 11 w cz. II załącznika do ww. rozp.) - w 2 szkołach.

Szkoła, w której przeprowadzono ewaluację problemową w zakresie wymagań wskazanych przez MEN tj.: *Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne oraz Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji*, spełnia oba wymagania.

W przypadku szkół, w których przeprowadzono ewaluację problemową w zakresie wymagań wskazanych przez LKO, jedna z badanych szkół nie spełniana na poziomie podstawowym zarówno wymagania: *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się*, jak i wymagania: *Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych*. Druga szkoła spełnia oba wymagania.

Analiza jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych problemowych przeprowadzonych w 3 liceach ogólnokształcących w okresie XII - II roku szkolnego 2016/2017

1). *Analiza wyników ewaluacji zewnętrznej problemowej przeprowadzanej w zakresie wymagań wskazanych przez Ministra Edukacji Narodowej:*

Wymaganie 5: Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.

W szkole diagnozuje się potrzeby uczniów, w tym wynikające ze specyfiki środowiska lokalnego oraz podejmuje adekwatne działania wychowawcze i profilaktyczne, ukierunkowane na integrację młodzieży szkolnej, zapewnienie bezpieczeństwa, rozwój samorządności uczniowskiej oraz indywidualny rozwój każdego ucznia. Dbą się o dobrą atmosferę nauki i pracy, diagnozuje przejawy dyskryminacji (występuje czasami ze względu na takie przesłanki,

jak: status ekonomiczny, w mniejszym stopniu: orientacja seksualna, pochodzenie społeczne czy poglądy polityczne). Nauczyciele reagują na niewłaściwe zachowania uczniów, prowadzą edukację antydyskryminacyjną, podejmują działania kształtujące pożądane postawy społeczne. O adekwatności prowadzonych działań wychowawczo-profilaktycznych świadczy ich skuteczność (uczniowie czują się w szkole bezpiecznie, ponad 90 % uczniów nie spotkało się z przejawami agresji ze strony innych uczniów, relacje w szkole oparte są na szacunku i zaufaniu). W szkole zdarzają się incydentalne przypadki agresji relacyjnej oraz werbalnej i cyfrowej. Zasady postępowania i współżycia w szkole są ustalane we współdziałaniu z uczniami i rodzicami. Są one przestrzegane zarówno przez uczniów, jak i osoby dorosłe. Szkoła planując i realizując działania wychowawcze i profilaktyczne jest otwarta na współpracę z samorządem uczniowskim, rodzicami oraz innymi partnerami środowiska lokalnego. Prowadzone działania są systemowo analizowane, a na podstawie wniosków wprowadza się adekwatne zmiany, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.

Wymaganie 6: Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.

Szkoła prowadzi działania mające na celu rozpoznawanie możliwości psychofizycznych, potrzeb rozwojowych, sytuacji społecznej każdego ucznia, W mniejszym stopniu dotyczy to sposobów uczenia się. Nauczyciele częściej rozmawiają z młodzieżą o ich trudnościach niż zainteresowaniach. Na podstawie wyników rozpoznania planuje się i realizuje adekwatne działania mające na celu wspieranie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, społecznych, emocjonalnych, a także rozwijanie zainteresowań i uzdolnień. Organizowane w szkole zajęcia pozalekcyjne są interesujące dla 71 % ankietowanych uczniów. Większość uczniów pozytywnie ocenia ich przydatność i dostępność. Nauczyciele indywidualizują proces edukacyjny w odniesieniu do potrzebujących uczniów. Najczęściej podczas lekcji stosują zróżnicowane metody, formy pracy, środki dydaktyczne, uwzględniają zróżnicowane style uczenia się uczniów oraz tempo ich pracy, w razie potrzeby wspomagają uczniów indywidualnie. Szkoła we współpracy z instytucjami zewnętrznymi prowadzi działania pomocowe adekwatnie do rozpoznanej sytuacji społecznej swoich uczniów. Wsparcie jakie uczniowie w szkole otrzymują w opinii uczniów i ich rodziców jest wystarczające.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Podejmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych adekwatnych do rozpoznawanych potrzeb uczniów i środowiska lokalnego, przynoszących oczekiwane efekty w odniesieniu do znacznej większości uczniów (np. poczucie bezpieczeństwa, właściwe relacje pomiędzy uczniami i nauczycielami, właściwe postawy).
- Angażowanie uczniów, w szczególności przedstawicieli samorządu uczniowskiego i rodziców w proces ustalania zasad postępowania i współżycia w szkole, co skutkuje większym stopniem rozumienia oczekiwań szkoły i respektowania ustalonych zasad i norm postępowania.

- Monitorowanie, ewaluowanie i modyfikowanie prowadzonych działań wychowawczych i profilaktycznych, w tym mających na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.
- Współpraca szkoły z instytucjami i osobami środowiska lokalnego, wspomagającymi szkołę w zapewnianiu młodzieży wsparcia adekwatnego do sytuacji społecznej każdego ucznia oraz jego potrzeb rozwojowych.

Słabe strony:

- Adekwatność prowadzonych działań antydyskryminacyjnych do zdiagnozowanych przejawów dyskryminacji ze względu na określoną przesłankę;

Prowadzone w szkole działania antydyskryminacyjne w odpowiedzi na zdiagnozowane przejawy dyskryminacji, bez względu na przesłankę, są raczej schematyczne, co budzi wątpliwość do ich adekwatności i skuteczności.

- Rozpoznawanie przez nauczycieli zainteresowań uczniów i ich sposobów uczenia się (skupianie się na uczniach zdolnych lub mających trudności w uczeniu się). W opinii grupy uczniów nauczyciele w małym stopniu rozmawiają z nimi o ich zainteresowaniach i sposobach uczenia się.

Brak wypracowanych sposobów rozpoznawania potrzeb i sposobów uczenia się każdego ucznia powoduje, że oferta edukacyjna, w tym oferta zajęć pozalekcyjnych nie jest kierowana do wszystkich uczniów.

Rekomendacje:

1. Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie działań antydyskryminacyjnych prowadzonych w określonych typach szkół, z uwzględnieniem wieku uczniów.
2. Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie indywidualizacji procesu edukacyjnego w odniesieniu do zdiagnozowanych możliwości i potrzeb edukacyjnych każdego ucznia.

2) Analiza wyników ewaluacji zewnętrznej problemowej przeprowadzanej w zakresie wymagań wskazanych przez Lubuskiego Kuratora Oświaty.

Wymaganie 2. Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się,

Planowanie procesów edukacyjnych w szkołach na ogół służy rozwojowi uczniów. Nauczyciele planując zajęcia lekcyjne uwzględniają możliwości i potrzeby edukacyjne każdego ucznia oraz grupy uczniów i oddziału. Stosują różne metody pracy, starając się wspierać uczniów w rozwoju i motywować ich do uczenia się. Mimo to, zainteresowanie lekcjami wykazuje od 65-75 % ankietowanych uczniów. Jedna ze szkół zaplanowała zajęcia edukacyjne realizowane w zakresie rozszerzonym bez uwzględnienia potrzeb i zainteresowań uczniów, co nie znajduje ich aprobaty. Podczas lekcji uczniowie skutecznie są zapoznawani z celami zajęć i formułowanymi wobec nich oczekiwaniami. Nauczyciele tworzą przyjazną atmosferę nauki, skutecznie motywują i zachęcają uczniów różnymi sposobami do angażowania się w proces uczenia się. Większość nauczycieli w trakcie lekcji przekazuje uczniom informację zwrotną, najczęściej dotyczącą poprawności rozumowania lub wykonywania zadań i ćwiczeń, rzadziej jest to informacja o postępach ucznia w nauce, dzięki której uczeń poznaje swoje słabe i mocne strony. Zasady ocenia są powszechnie w szkołach przestrzegane, co pomaga uczniom w uczeniu się (średnio w obu badanych szkołach ok. 50 % ankietowanych uczniów postanawia, że się poprawi i wie co poprawić), przy czym funkcja motywująca ocen w obu szkołach jest dość niska (w jednej szkole - ocenianie motywuje do uczenia się ok. 20 % ankietowanych uczniów, w drugiej szkole - 41 %). Procesowi uczenia sprzyjają pozytywne relacje, oparte na wzajemnym szacunku zarówno pomiędzy uczniami i nauczycielami, jak i pomiędzy uczniami. Jednakże w obu szkołach uczniowie wskazują, że są w szkole nauczyciele, którzy nie traktują wszystkich uczniów jednakowo dobrze oraz uczniowie wysmiewani przez innych uczniów. Nauczyciele w większości wierzą w możliwości swoich uczniów i wspierają ich w nauce. Jednakże nie wystarczająco kształtują u uczniów umiejętność uczenia się. W jednej szkole skuteczne działania rozwijające u uczniów umiejętność uczenia się podejmuje ok. 60 % nauczycieli, w drugiej – jest to mniejsza liczba nauczycieli.

Organizacja procesu edukacyjnego w przypadku obu badanych szkół umożliwia uczniom wykorzystanie i powiązanie wiedzy z różnych dziedzin, co pozwala im na lepsze rozumienie świata, jednak nie dzieje się to często i nie dotyczy wszystkich zajęć w równym stopniu.

Wpływ uczniów na sposób organizowania i przebieg uczenia się jest niewielki. Dotyczy w szczególności uzgadniania z uczniami terminów sprawdzania wiedzy. Uczniowie rzadko mogą wyrażać własną opinię o tym, jak będą się uczyć, czy dokonywać wyboru zadań. Tylko na niektórych zajęciach mają możliwość współdziałania i uczenia się od siebie nawzajem. Skuteczność nauczycieli w zakresie takiego planowania zajęć edukacyjnych, by młodzież mogła współdziałać w procesie uczenia się jest raczej niska. W szkołach wprowadza się nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi uczniów. Są to zarówno przedsięwzięcia ogólnoszkolne, jak i wprowadzane przez niektórych nauczycieli podczas lekcji. Uczniowie czują się odpowiedzialni za własny rozwój. W procesie uczenia się towarzyszy im przekonanie, że nauka jest ważna dla ich przyszłości, a ich osiągnięcia zależą głównie od własnego zaangażowania i czasu, jaki poświęcają na naukę, a także od pracy i wsparcia nauczyciela.

Wymaganie 11: Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.

W obu szkołach analizuje się wyniki egzaminu maturalnego, a w oparciu o sformułowane na tej podstawie wnioski planuje się i podejmuje adekwatne działania. Wyniki ewaluacji wewnętrznej są analizowane tylko przez jedną szkołę. W szkole tej znajomość wniosków

i działań podejmowanych na ich podstawie jest spójna i powszechna wśród nauczycieli i dyrektora, a działania szkoły w zakresie analizowania wyników egzaminu zewnętrznego i ewaluacji wewnętrznej oraz wykorzystywania wniosków do doskonalenia procesu edukacyjnego, mają charakter systemowy. Natomiast druga szkoła nie wykorzystuje w swojej pracy wyników ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej, a także zachodzi brak spójności pomiędzy wnioskami z egzaminu zewnętrznego a podejmowanymi działaniami.

Tym niemniej w obu szkołach w procesie edukacyjnym zarówno na poziomie klasy, jak i szkoły podejmowane są skuteczne działania, przyczyniające się do podnoszenia jakości procesu edukacyjnego. Prowadzone działania są monitorowane i analizowane, a także w razie potrzeby odpowiednio modyfikowane.

W obu szkołach nauczyciele planując pracę w obszarze dydaktycznym oraz wychowawczo-profilaktycznym wykorzystują wyniki różnych badań zewnętrznych. Szkoły prowadzą też w odpowiednie badania wewnętrzne, w tym badanie losów absolwentów, których wyniki wykorzystują do doskonalenia procesu edukacyjno-wychowawczego oraz organizacji pracy szkoły.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Tworzenie podczas zajęć edukacyjnych pozytywnej atmosfery, sprzyjającej uczeniu się i pomaganiu sobie w nauce.
- Skuteczne motywowanie uczniów do angażowania się w proces edukacyjny, w tym przedstawianie celów lekcji, stosowanie aktywnych metod pracy oraz przestrzeganie przez nauczycieli ustalonych w szkole zasad oceniania.
- Wykorzystywanie wniosków z analizy wyników egzaminu maturalnego do doskonalenia procesu edukacyjno-wychowawczego.

Słabe strony:

- Planowanie procesów edukacyjnych bez rzetelnego rozpoznania potrzeb edukacyjnych i zainteresowań uczniów.

Brak właściwej diagnozy sposobów uczenia się oraz potrzeb edukacyjnych i zainteresowań uczniów i tym samym nie uwzględnianie ich podczas planowania procesów edukacyjnych, obniża stopień zainteresowania uczniów uczeniem się i negatywnie wpływa na ich rozwój.

- Przekazywanie każdemu uczniowi informacji zwrotnej o jego postępach w nauce.

Większość nauczycieli liceum ogólnokształcącego w procesie oceniania nie przekazuje indywidualnie uczniom informacji zwrotnej o ich postępach w nauce, co obniża motywującą funkcję oceniania i utrudnia uczniom planowanie własnego rozwoju.

- Kształtowanie u uczniów umiejętności uczenia się.

Nauczyciele w procesie edukacyjnym w większym stopniu skupiają uwagę na przekazywaniu uczniom wiedzy i kształtowaniu umiejętności wynikających z podstawy programowej, w mniejszym stopniu kształtują u uczniów umiejętność uczenia się, przez co proces uczenia się jest mniej efektywny.

- Doskonalenie procesu edukacyjnego z wykorzystaniem wniosków z analizy wyników ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej oraz badań wewnętrznych i zewnętrznych.

Rekomendacje:

1. Wskazana jest realizacja doskonalenia zawodowego dyrektorów i nauczycieli w zakresie organizowania procesu edukacyjnego z uwzględnieniem przepisów prawa określonych w części II załącznika do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz. U. z 2015r. Poz. 1214);
2. Wskazane jest samokształcenie oraz organizowanie form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli w zakresie:
 - a) diagnozowania u uczniów sposobów uczenia się, ich możliwości i potrzeb edukacyjnych, w tym trudności i zainteresowań oraz wykorzystania wyników diagnozy w procesie edukacyjnym;
 - b) oceniania, w świetle art.44b ust.5 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60);
 - c) kształtowania u uczniów umiejętności uczenia się.
3. Należy dążyć w strukturze szkolnej do wypracowania systemowych działań mających na celu podnoszenia jakości pracy szkoły, w tym doskonalenie organizacji i przebiegu procesu edukacyjnego z wykorzystaniem wniosków z analizy wyników egzaminu zewnętrznego, ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej oraz celowo prowadzonych badań wewnętrznych, a także badań zewnętrznych.

**Analiza ilościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 3 technikach
w okresie XII– II roku szkolnego 2016/ 2017**

Lp.	Szkoła spełniania/nie spełnia wymagań					
	Nazwa wymagania (MEN)	spełnia		nie spełnia		
		liczba	%	liczba	%	
1.	Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.	1	-	-	-	
2.	Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.	-	-	1	-	
	Nazwa wymagania (LKO)	spełnia		nie spełnia		

		liczba	%	liczba	%
1.	Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się	2	-	-	-
2.	Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych	2	-	-	-
	Razem	5	-	1	-

Ewaluacje zewnętrzne problemowe w technikum, prowadzone były: 1) w zakresie dwóch wymagań wskazanych przez MEN (wymaganie 5 i 6 w cz. II załącznika do rozporządzenia MEN z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań dla szkół i placówek) - w 1 szkole; 2) w zakresie dwóch wymagań wskazanych przez LKO (wymaganie 2 i 11 w cz. II załącznika ww. rozp.) - w 2 szkołach.

Szkoła, w której przeprowadzono ewaluację problemową w zakresie wymagań wskazanych przez MEN, spełnia wymaganie 5. *Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne*, natomiast nie spełnia wymagania 6. *Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.*

W przypadku szkół, w których przeprowadzono ewaluację problemową w zakresie wymagań wskazanych przez LKO, obie szkoły spełniają na poziomie podstawowym zarówno wymaganie 2. *Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się, jak i wymagani 11: Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.*

Analiza jakościowa wyników ewaluacji zewnętrznych problemowych przeprowadzonych w 3 technikach w okresie XII - II roku szkolnego 2016/ 2017

1). *Analiza wyników ewaluacji zewnętrznej problemowej przeprowadzanej w zakresie wymagań wskazanych przez Ministra Edukacji Narodowej:*

Wymaganie 5: Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.

W szkole podejmuje się działania wychowawcze i profilaktyczne adekwatnie do zdiagnozowanych potrzeb uczniów i specyfiki środowiska. Ich celem jest niwelowanie różnic pomiędzy uczniami, kształtowanie pożądaných postaw i nawyków oraz rozwój zainteresowań. Szkoła zapewnia uczniom poczucie bezpieczeństwa, wspiera ich w planowaniu dalszej kariery zawodowej, dbaniu o zdrowie, prowadzi działania profilaktyczne mające na celu uświadamianie młodzieży zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych, alkoholu czy nikotyny, diagnozuje przejawy dyskryminacji i prowadzi skuteczne działania

antydiskryminacyjne. Uczniowie w znacznej większości czują się w szkole bezpiecznie, co warunkuje brak przemocy i agresji oraz pozytywna atmosfera nauki i pracy, w tym poprawne relacje pomiędzy uczniami oraz uczniami i nauczycielami, a także duży stopień zaufania do wychowawców. Z badania ankietowego uczniów wynika, że występowanie przypadków agresji jest sporadyczne i dotyczy agresji relacyjnej (zachowanie innych osób, które odbiera się jako nieprzyjemne, wykluczenie z grupy) oraz werbalnej i cyfrowej. Zasady postępowania i współżycia w szkole są ustalane wspólnie z udziałem wszystkich grup społeczności szkolnej oraz na ogół przez wszystkich przestrzegane. Jednakże badanie wykazuje, że dość duża grupa uczniów (ok. 40 % ankietowanych) twierdzi, że nie ma wpływu na zasady zachowania obowiązujące w szkole. Pomimo na ogół dobrych relacji pomiędzy uczniami i nauczycielami, w szkole są nauczyciele, w opinii których mniej niż połowa uczniów przestrzega ustalonych zasad oraz jest grupa uczniów (26 % ankietowanych), która uważa, iż zasady są przestrzegane przez połowę lub mniej niż połowę nauczycieli.

Prowadzone w szkole działania są systemowo analizowane z udziałem nauczycieli, uczniów i rodziców, a na podstawie wniosków wprowadza się adekwatne zmiany, w tym mające na celu eliminowanie zagrożeń oraz wzmacnianie właściwych zachowań.

Wymaganie 6: Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.

Szkoła prowadzi działania mające na celu rozpoznawanie możliwości i potrzeb rozwojowych oraz edukacyjnych, a także sytuacji społecznej każdego ucznia. Są to takie działania jak: obserwacje, rozmowy z rodzicami, analiza opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych, diagnoza prowadzona przez nauczyciela, wychowawcę i pedagoga. Prowadzone rozpoznanie potrzeb i możliwości uczniów, w ich ocenie praktycznie nie obejmuje indywidualnych rozmów z uczniami o ich zainteresowaniach, sposobach uczenia się, a nawet trudnościach w nauce (22 z 38 ankietowanych uczniów uważa, że dotyczy to połowy lub mniej niż połowy nauczycieli). Podejmowane przez szkołę działania, w tym organizowane zajęcia pozalekcyjne kierowane są raczej do wąskiej grupy uczniów. W trakcie roku szkoła nie organizuje zajęć pozalekcyjnych, a jeśli takie odbywają się, to w opinii większość badanych uczniów nie odpowiada ich potrzebom.

Podczas lekcji nauczyciele indywidualizują proces edukacyjny, stosując zróżnicowane sposoby pracy z uczniami, respektując indywidualne tempo ich pracy, umożliwiając odniesienie sukcesu na miarę możliwości ucznia. Szkoła wspiera uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej. We współpracy z instytucjami zewnętrznymi prowadzi działania pomocowe adekwatnie do rozpoznanej sytuacji społecznej każdego uczniów. Szkoła realizuje programy rozwijające umiejętności zawodowe uczniów, w czasie wolnym od nauki (ferie) organizuje zajęcia, kursy, warsztaty umiejętności zawodowych. Wsparcie jakie uczniowie w szkole otrzymują w opinii rodziców i większości uczniów jest wystarczające. Jednakże tylko 50 % ankietowanych uczniów jest zdania, że większość nauczycieli wierzy w ich możliwości.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Podejmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych adekwatnych do rozpoznawanych potrzeb uczniów i środowiska lokalnego oraz ich systemowe analizowanie i modyfikowanie w celu poprawy oczekiwanych efektów.
- Wsparcie udzielane uczniom adekwatnie do rozpoznanej sytuacji społecznej każdego ucznia, zarówno materialne, jak i merytoryczne (rozwijanie umiejętności zawodowych).

Słabe strony:

- Relacje pomiędzy uczniami i nauczycielami, co dotyczy ok. 26 % badanych uczniów oraz 20 % nauczycieli, w tym wzajemne wskazywanie nie przestrzegania ustalonych w szkole zasad postępowania.
- Stosowane w szkole sposoby (lub ich brak) rozpoznawania przez nauczycieli zainteresowań i trudności uczniów oraz ich sposobów uczenia się.
- Organizacja procesu edukacyjnego (obowiązkowe zajęcia i zajęcia pozalekcyjne) bez uwzględniania potrzeb uczniów oraz ich sposobów uczenia się oraz wiary wszystkich uczących nauczycieli w możliwości uczniów.

Rekomendacje:

1. Należy w szkole podejmować działania (wypracować system) prowadzące do jak największego udziału uczniów i nauczycieli w ustalaniu zasad postępowania i współżycia w szkole oraz konsekwentnie respektować ich przestrzeganie przez obie strony.
 2. Wskazane jest doskonalenie zawodowe dyrektorów i nauczycieli w zakresie wspomagania rozwoju uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji, w świetle przepisów prawa określonych w pkt.6 II części załącznika do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz. U. z 2015 r. poz. 1214).
- 2). *Analiza wyników ewaluacji zewnętrznej problemowej przeprowadzanej w zakresie wymagań wskazanych przez Lubuskiego Kuratora Oświaty.*

Wymaganie 2. Procesy edukacyjne są zorganizowane w sposób sprzyjający uczeniu się,

Procesy edukacyjne planowane są w szkołach w sposób służący rozwojowi uczniów. Nauczyciele planując zajęcia uwzględniają indywidualne możliwości i potrzeby edukacyjne uczniów, stosują różne formy i metody pracy, skutecznie starają się zainteresować uczniów nauką, motywować i wspierać ich w procesie uczenia się. Uczniowie na wszystkich lub większości zajęć poznają cele lekcji i formułowane wobec nich oczekiwania, co sprzyja świadomemu uczestniczeniu w procesie edukacji. W obu szkołach ocenianie i przekazywanie

uczniom informacji zwrotnej pomaga uczniom uczyć się i planować indywidualny rozwój. Informacja o postępach w nauce, dzięki której uczniowie poznają swoje mocne i słabe strony, jest udzielana przez większość nauczycieli (60-70 %). Natomiast w obu szkołach nauczyciele powszechnie przestrzegają ustalonych w szkole zasad oceniania, co motywuje wielu uczniów do poprawiania ocen i uczenia się. Podczas lekcji nauczyciele i uczniowie twarzą atmosferę sprzyjającą procesowi uczenia się. Większość nauczycieli wierzy w możliwości swoich uczniów i stosuje różne metody, by zachęcić ich do aktywności. Procesowi temu służą też na ogół dobre relacje pomiędzy uczniami oraz uczniami i nauczycielami. Jednak w obu szkołach ponad 20 % uczniów uważa, iż właściwe relacje z nauczycielem dotyczą połowy lub mniej niż połowy uczących ich nauczycieli. Wskazują też na problem relacji pomiędzy uczniami, gdyż w obu szkołach są uczniowie (na co wskazuje w jednej szkole – ok. 15 % ankietowanych uczniów, w drugiej – ok. 28 %), którzy nie są dobrze traktowani przez innych uczniów. Nauczyciele kształtują u uczniów umiejętność uczenia się, przekazując im na większości zajęć informacje, dotyczące efektywniejszego sposobu uczenia się.

Organizacja procesu edukacyjnego w przypadku obu badanych szkół w niewielkim stopniu umożliwia uczniom wykorzystanie i powiązanie wiedzy z różnych dziedzin, co pozwalałoby uczniom na lepsze rozumienie świata, ponieważ nie dzieje się to często i nie dotyczy wszystkich zajęć w równym stopniu. Wpływ uczniów na sposób organizowania i przebieg uczenia się jest niewielki. Dotyczy on w szczególności uzgadniania z uczniami terminów sprawdzania wiedzy. Uczniowie rzadko mogą wyrażać własną opinię na temat sposobu uczenia się czy wyboru zadań. Tylko na niektórych zajęciach mają możliwość współdziałania i uczenia się od siebie nawzajem. Skuteczność nauczycieli w zakresie takiego planowania zajęć edukacyjnych, by młodzież mogła współdziałać w procesie uczenia się jest raczej niska.

W szkołach wprowadza się nowatorskie rozwiązania służące rozwojowi uczniów, w szczególności pozwalających na rozwijanie kompetencji zawodowych lub zdobywanie dodatkowych kwalifikacji. Częściej są to przedsięwzięcia ogólnoszkolne, niż indywidualnie wprowadzane przez nauczycieli w procesie edukacyjnym. Uczniowie czują się odpowiedzialni za własny rozwój. W procesie uczenia się towarzyszy im przekonanie, że nauka jest ważna dla ich przyszłości, a osiągnięcia zależą głównie od własnego zaangażowania i czasu, jaki poświęcają na naukę, przy czym doceniają też pracę nauczycieli.

Wymaganie 11: Szkoła lub placówka, organizując procesy edukacyjne, uwzględnia wnioski z analizy wyników sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych.

W obu szkołach analizuje się wyniki egzaminów zewnętrznych (egzamin maturalny i zawodowy) oraz ewaluacji wewnętrznej. Nauczyciele indywidualnie lub w zespołach analizują wyniki w zakresie interesujących ich przedmiotów lub kwalifikacji w określonym zawodzie. Na podstawie wniosków, najczęściej w formie rekomendacji planuje się i podejmuje działania prowadzone zarówno na poziomie klasy, jak i szkoły, służące podnoszeniu jakości procesów edukacyjnych. W obu szkołach w małym stopniu wykorzystuje się ewaluację wewnętrzną oraz jej wyniki do organizacji procesów edukacyjnych. Działania w zakresie organizacji procesu edukacyjnego, podejmowane głównie na podstawie wniosków z analizy wyników egzaminu zewnętrznego, są w szczególności ukierunkowane na poprawę wyników osiąganych przez uczniów szkoły na egzaminach zewnętrznych, mniej na doskonalenie samego procesu. Prowadzone działania są w szkołach monitorowane i analizowane. Na podstawie uzyskiwanych efektów ocenia się ich stopień skuteczności,

po czym wnioski wykorzystuje do modyfikowania prowadzonych działań lub podejmowania decyzji o ich kontynuacji.

Szkoły w planowaniu i organizowaniu procesów edukacyjnych wykorzystują wyniki różnych badań zewnętrznych innych niż wyniki egzaminów (zgodnie z deklaracją nauczycieli) oraz wyniki badań wewnętrznych, prowadzonych w zależności od potrzeb szkoły, w tym wyniki badania losów absolwentów.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Planowanie procesów edukacyjnych z uwzględnieniem możliwości i potrzeb edukacyjnych uczniów.
- Skuteczne motywowanie uczniów do angażowania się w proces edukacyjny, w tym przedstawianie celów lekcji, stosowanie atrakcyjnych, ciekawych dla uczniów form i metod pracy oraz przestrzeganie ustalonych w szkole zasad oceniania.
- Systemowe monitorowanie i analiza skuteczność działań podejmowanych na podstawie wniosków z analizy wyników egzaminów zewnętrznych i ewaluacji wewnętrznej oraz wprowadzanie na tej podstawie adekwatnych modyfikacji, co przyczynia się do podnoszenia efektów kształcenia, w szczególności w obszarze kompetencji kluczowych uczniów oraz przygotowania ich do rynku pracy.

Słabe strony:

- Brak powszechności wśród nauczycieli w przekazywaniu każdemu uczniowi informacji zwrotnej o jego postępach w nauce, co obniża motywującą funkcję oceniania i utrudnia uczniom planowanie własnego rozwoju.
- Brak powszechności wśród nauczycieli w obszarze tworzenia podczas zajęć edukacyjnych atmosfery sprzyjającej uczeniu się, w tym relacji z każdym uczniem opartych na szacunku i zaufaniu.
- Doskonalenie procesu edukacyjnego z wykorzystaniem wniosków z analizy wyników ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej oraz badań wewnętrznych i zewnętrznych.
- Niski stopień wykorzystywania procesu ewaluacji wewnętrznej do doskonalenia procesów edukacyjnych w szkole.

Rekomendacje:

1. Wskazane jest samokształcenie oraz organizowanie form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli w zakresie:
 - a) oceniania, w tym informowania ucznia o jego postępach w nauce - w świetle art.44b ust.5 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60);
 - a) budowania właściwych relacji pomiędzy uczniami oraz pomiędzy uczniami i nauczycielami, sprzyjających procesowi uczenia się, w tym uczenia się od siebie

nawzajem i współdziałania uczniów w organizacji i przebiegu procesu edukacyjnego.

- Należy w szkołach doskonalić umiejętność wykorzystywania wniosków z analizy wyników egzaminów zewnętrznych, ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej, badań zewnętrznych oraz celowo prowadzonych badań wewnętrznych do podnoszenia jakości, w tym efektywności procesów edukacyjnych w szkole.

Analiza ilościowa
wyników ewaluacji zewnętrznych przeprowadzonych w 1 zasadniczej
szkole zawodowej w okresie XII-II roku szkolnego 2016/2017

Lp.	Szkoła spełniania/nie spełnia wymagań				
	Nazwa wymagania (MEN)	spełnia		nie spełnia	
		liczba	%	liczba	%
1.	Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.	1	-	-	-
2.	Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.	-	-	1	-

W okresie XII – II roku szkolnego 2016/2017 ewaluację zewnętrzną problemową przeprowadzono w jednej zasadniczej szkole zawodowej. Ewaluacja dotyczyła dwóch wymagań wskazanych przez Ministra Edukacji Narodowej (wymaganie 5 i 6 w cz. II załącznika do rozporządzenia MEN z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań dla szkół i placówek). Zgodnie z wynikami badania szkoła spełnia wymaganie 5. *Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne*, natomiast nie spełnia wymagania 6. *Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji*.

Analiza jakościowa
wyników ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej w 1 zasadniczej szkole zawodowej
w okresie XII-II roku szkolnego 2016/2017

Wymaganie 5: Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne.

W szkole rozpoznaje się potrzeby uczniów i specyfikę środowiska w jakim funkcjonują oraz na tej podstawie podejmuje adekwatne działania wychowawcze i profilaktyczne. Dotyczą one takich obszarów, jak: zapewnianie uczniom poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego, wspieranie ich rozwoju, zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej, przygotowanie do funkcjonowania w dorosłym życiu, planowanie dalszej

kariery zawodowej, dbanie o zdrowie, udzielanie pomocy innym, profilaktyka uzależnień, edukacja antydyskryminacyjna. W realizacji działań szkołę wspierają odpowiednie instytucje zewnętrzne. O skuteczności prowadzonych działań świadczy wysoki stopień poczucia bezpieczeństwa, pozytywna atmosfera nauki i pracy, relacje między społecznością szkolną oparte na zaufaniu i szacunku oraz otwartości i tolerancji. Występujące zachowania niepożądane mają charakter incydentalny, a uczniowie prezentują duże zaufanie w szczególności do swoich wychowawców i kolegów/koleżanek. Zasady zachowania w szkole tworzone są z udziałem uczniów, rodziców i pracowników szkoły. Są one przez wszystkich przestrzegane. Szkoła systemowo prowadzi analizę działań wychowawczych i profilaktycznych, w tym mających na celu eliminowanie zagrożeń w czym partycypują uczniowie i rodzice. Wnioski z analizy służą do wprowadzania modyfikacji prowadzonych działań w celu zwiększenia ich efektywności.

Wymaganie 6: Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji.

Szkoła prowadzi działania mające na celu rozpoznawanie możliwości i potrzeb rozwojowych oraz edukacyjnych, a także sytuacji społecznej każdego ucznia. Są to takie działania jak: obserwacje, rozmowy z rodzicami, uczniami, analiza opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych, diagnoza prowadzona przez nauczyciela, wychowawcę i pedagoga, analiza osiągnięć edukacyjnych uczniów. Jednakże w ocenie uczniów mniej niż połowa uczących ich nauczycieli rozmawia z nimi o ich trudnościach w nauce, zainteresowaniach, czy sposobach uczenia się. Podejmowane przez szkołę działania, w tym organizowane dodatkowe zajęcia kieruje się raczej do grupy uczniów, gdyż w opinii ok. 50 % badanych uczniów w szkole nie ma interesujących ich zajęć pozalekcyjnych. Podczas lekcji nauczyciele indywidualizują proces edukacyjny, stosując zróżnicowane sposoby pracy z uczniami, respektując indywidualne tempo ich pracy, umożliwiając odniesienie sukcesu na miarę możliwości ucznia. Szkoła wspiera uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej. We współpracy z instytucjami zewnętrznymi prowadzi działania pomocowe adekwatnie do rozpoznanej sytuacji społecznej każdego ucznia. Szkoła realizuje programy rozwijające umiejętności zawodowe uczniów, w czasie wolnym od nauki (ferie) organizuje zajęcia, kursy, warsztaty umiejętności zawodowych. Wsparcie jakie uczniowie w szkole otrzymują w opinii rodziców i większości uczniów jest wystarczające.

Wnioski i rekomendacje

Mocne strony:

- Podejmowanie działań wychowawczych i profilaktycznych adekwatnych do rozpoznawanych potrzeb uczniów i środowiska lokalnego oraz ich systemowe analizowanie i modyfikowanie w celu poprawy oczekiwanych efektów.
- Wsparcie materialne i edukacyjne udzielane uczniom znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej.

Słabe strony:

- Organizacja procesu edukacyjnego (obowiązkowe zajęcia i zajęcia pozalekcyjne) bez rzetelnego rozpoznawania i uwzględniania zainteresowań, trudności oraz sposobów uczenia się każdego ucznia.

Rekomendacje:

1. Wskazane jest doskonalenie zawodowe dyrektorów i nauczycieli w zakresie wspomaganie rozwoju uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji, w świetle przepisów prawa określonych w pkt.6 II części załącznika do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015r. w *sprawie wymagań wobec szkół i placówek* (Dz. U. z 2015r. Poz. 1214).

**Analiza ilościowa
przeprowadzonych kontroli, przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego LKO,
w okresach: IX-XI, XII-II, III-V, VI-VIII
roku szkolnego 2016/2017**

Temat kontroli*	Plan	Przeprowadzone kontrole przewidziane w planie nadzoru LKO									
		IX-XI		XII-II		III-V		VI-VIII		Ogółem	
		liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
1.	156	0	0	90	57,7					90	57,7
2.	20	0	0	0	0					0	0
Razem:	176	0	0	90	51,1					90	51,1

*Temat kontroli, przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego Lubuskiego Kuratora Oświaty:

1. Prawidłowość organizacji i funkcjonowania biblioteki szkolnej.
2. Realizacja kształcenia dualnego w ramach praktycznej nauki zawodu.

**Analiza jakościowa
wyników kontroli, przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego LKO,
przeprowadzonych w okresie XII-II
roku szkolnego 2016/2017**

Wyniki kontroli, przewidzianych w planie nadzoru pedagogicznego Lubuskiego Kuratora Oświaty, przeprowadzonych w okresie XII-II, zostaną przedstawione po zakończeniu tych kontroli, tj. w następnym okresie sprawozdawczym.

**Analiza ilościowa
kontroli, w trybie działań doraźnych, przeprowadzonych w okresie
od 1 września 2016 r. do 28 lutego 2017 r.**

Liczba kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych na wniosek:	Przeprowadzone kontrole w trybie działań doraźnych				
	IX-XI	XII-II	III-V	VI-VIII	Ogółem
Ministra Edukacji Narodowej	-	2			2
Rzecznika Praw Dziecka	-	1			1
Kuratora Oświaty	17	24			41
Prokuratury	-	-			-
Rzecznika Praw Obywatelskich	-	-			-
Organu prowadzącego	-	-			-
Rodziców	14	5			19
Nauczycieli	-	-			-
Uczniów	-	1			1
Innych podmiotów	-	-			-
Razem	31	33	-		64

**Analiza ilościowa
kontroli, w trybie działań doraźnych, przeprowadzonych w okresie
od 1 grudnia 2016 r. do 28 lutego 2017 r.**

Liczba kontroli w trybie działań doraźnych przeprowadzonych w:	Przeprowadzone kontrole w trybie działań doraźnych				
	IX-XI	XII-II	III-V	VI-VIII	Ogółem
Przedszkolach	4	2			6
Szkołach podstawowych	15	17			32
Gimnazjach	5	9			14
Liceach ogólnokształcących	2	4			6
Technikach	3	0			3
Zasadniczych szkołach zawodowych	1	1			2
Szkołach policealnych	0	0			0
SOSW	1	0			1
PPP	0	0			0
Inne	0	0			0
Razem	31	33			64

**Analiza jakościowa wyników kontroli, w trybie działań doraźnych, przeprowadzonych
w okresie od 1 grudnia 2016 r. do 28 lutego 2017 r.**

Obszar wg kategorii MEN	Typ szkoły lub placówki										Liczba zaleceń
	P	SP	G	L O	T	Z S Z	S P O L	SO S W	P P P	I N N E	
Zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami											
Realizacja podstaw programowych i ramowych planów nauczania											
Przestrzeganie zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz prowadzenia egzaminów, a także przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego i obowiązku nauki		1	1								2
Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki		1	1	1							3
Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia	1	10		2							13
Zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki		2									2
Przestrzeganie przez szkołę niepubliczną przepisów art. 7 ust. 3 ustawy o systemie oświaty											
Inne	3	8	5	3		1					20
RAZEM	4	22	7	6		1					40

Wyniki kontroli wskazują na konieczność podjęcia przez dyrektora szkoły/placówki działań zmierzających do poprawy jakości pracy szkoły/placówki w zakresie:

- 1) przestrzegania praw dziecka i praw ucznia, w tym:
 - a) poprawienia jakości realizacji zadań szkoły w zakresie udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej poprzez właściwą jej organizację, a także monitorowanie skutecznie prowadzonych działań nauczycieli, pedagoga szkolnego przez dyrektora szkoły,
 - b) zwiększenie efektywności nadzoru pedagogicznego prowadzonego przez dyrektora szkoły w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i realizacji zadań przez pedagoga/psychologa w zakresie obowiązków określonych w § 23 rozporządzenia MEN w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach, sprawowanie nadzoru pedagogicznego przez dyrektora szkoły;
2. zwiększyć efektywność nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora poprzez planowanie działań adekwatnych do potrzeb szkoły oraz konsekwentną ich realizację i ewentualne wprowadzanie zmian.